

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εισαγωγή: Γενική παρουσίαση του μαθήματος, θέματα που θα αναπτυχθούν. Ενδεικτική βιβλιογραφία. Περί των πηγών της βυζαντινής ιστορίας και του τρόπου χρησιμοποίησής τους.
- Η Οικουμενικότητα του Βυζαντίου: θεωρία περί της θέσης του Βυζαντίου στην Οικουμένη– ποικίλες σχετικές ιδεολογικές τάσεις – η άποψη των Βυζαντινών για την ιεραρχική τάξη των λαών μέσα στην Οικουμένη (ιεραρχία των λαών). Απόσπασμα από κείμενο του Ευσεβίου Καισαρείας.
- Η αμφισβήτηση οικουμενικότητας της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας από τη Δύση: Κάρολος ο Μέγας, Όθων Α', Φρειδερίκος Α' Βαρβαρόσσα. Αντιπαλότητα για τον τίτλο του αυτοκράτορα των Ρωμαίων (με παρουσίαση σχετικών κειμένων). Αποσπάσματα από επιστολή Νικολάου Α' Μυστικού και από «Περὶ βασιλείου τάξεως» του Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογέννητου (προσφωνήσεις ηγεμόνων).
- Πόλεμος και ειρήνη, η Διπλωματία: Η χρήση της διπλωματίας για την αποφυγή του πολέμου, στόχοι της διπλωματίας, τρόποι και μέσα που χρησιμοποιούνταν, διπλωματικές αποστολές, η πολιτική των επιγαμιών. Η περίπτωση του Λιουτπράνδου. Κείμενο «Περὶ βασιλείου τάξεως» του Κωνσταντίνου Ζ' Πορφυρογέννητου (υποδοχή πρεσβείας).
- Ο Δίκαιος πόλεμος: Η προέλευση της θεωρίας για τον δίκαιο πόλεμο και το δίκαιο του πολέμου.
- Σταυροφορία – Βυζαντινός «Ιερός πόλεμος» (ιδεολογική προσέγγιση): η ιδεολογία και τα χαρακτηριστικά των σταυροφοριών, η ιδεολογία και τα χαρακτηριστικά του βυζαντινού «ιερού πολέμου». Η μαρτυρία τακτικών, ακολουθιών και δημηγοριών.
- Πόλεμος και ειρήνη, οι συνέπειες του πολέμου: αλώσεις πόλεων, καταστροφή υπαίθρου, αιχμάλωτοι (παραδείγματα από Αμόριο, Θεσσαλονίκη, Χάνδακα). Κείμενα σχετικά (Νικόλαος Μυστικός, Ιωάννης Καμινιάτης, τακτικά).
- Η Μακεδονική δυναστεία: εμβάθυνση στους ποικίλους τομείς δραστηριότητας των Μακεδόνων, στις σχέσεις τους με τους ξένους λαούς, στις σχέσεις Πολιτείας-Εκκλησίας και στην πολιτική ιδεολογία γενικότερα και τις επιπτώσεις (θετικές και αρνητικές) της πολιτικής που ακολούθησαν στους παραπάνω τομείς στη μετέπειτα πορεία της Αυτοκρατορίας.
- Ο ενδέκατος αιώνας: εμβάθυνση σε μία πολύ σημαντική περίοδο κατά την οποία συντελούνται σημαντικές αλλαγές στην Αυτοκρατορία σε ποικίλους τομείς, όπως είναι η εξωτερική πολιτική, που επηρεάζεται και από την καταλυτική εμφάνιση των Σελτζούκων στη Μ. Ασία, η στρατιωτική οργάνωση,

η κοινωνία και η πνευματική ζωή. Επισημάνση των αποτελεσμάτων αυτών των εξελίξεων.

- Το Βυζάντιο και η Δύση (ρυθμιστικοί παράγοντες των σχέσεών τους): Νορμανδοί, Ιταλικές πόλεις, εκκλησιαστικές σχέσεις, σταυροφορίες.

Η σειρά των θεμάτων, η επιλογή τους, η προσθήκη νέων ή η ακύρωση κάποιων από αυτά μπορεί να αλλάξει, ανάλογα με την εξέλιξη της διδασκαλίας.